

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
Viktorijai Čmilytei-Nielsen

2022 m. vasario 7 d., Nr. 22-026AR

Lietuvos Respublikos Seimo
Socialinių reikalų ir darbo komitetui

Kopija

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 112 STRAIPSNIO PAKEITIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi reaguodama į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo komitetuose buvo nagrinėjamas Lietuvos Respublikos darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-843 (toliau – Projektas), kuriuo siūloma valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose ir organizacijose nustatyti sutrumpintą 32 valandų (4 darbo dienų) per savaitę darbo laiko normą darbuotojams, kurie grįžta į darbą nepasibaigus atostogoms vaikui prižiūrėti, ir tuo pačiu svarstytas 2021 m. spalio 21 d. registruotas Seimo narių L. Savicko, T. Tomilino, A. Stončaičio, S. Skvernelio, R. Miliūtės, V. Bako, D. Griškevičiaus, L. Mogenienės, Z. Balčyčio ir L. Nagienės pasiūlymas (toliau – Seimo narių Pasiūlymas) išplėsti Projekte numatomą teisinį reguliavimą ir privataus sektoriaus darbuotojų atžvilgiu.

LVK palaiko idėją dėl sąlygų moterims, grįžtančioms į darbo rinką iš vaiko priežiūros atostogų, gerinimo, tačiau tuo pačiu mano, kad ne mažiau svarbu yra išlaikyti vyresnio amžiaus asmenis darbo rinkoje, sudaryti sąlygas negalią turintiems asmenims integruotis į darbo rinką. Reikia sudaryti sąlygas darbuotojams ir darbdaviams susitarti dėl darbo sąlygų konkrečioje šakoje, ar įmonėje, įvertinus įmonės rodiklius, bet ne imperatyviai reguliuoti darbo sąlygas, kurios privilegijuoja vienus darbuotojus prieš kitus.

Minėta iniciatyva neatliepia darbo rinkos poreikių, o darbo laiko normos trumpinimas nėra pasirinkta geriausia ir efektyviausia priemonė tikslui pasiekti. Kelia abejonių, ar tokia paskata galėtų būti suderinama su tinkamesniu dėmesiu vaikų priežiūrai, kaip teigiama Projekto aiškinamajame rašte, nes tai nesprendžia vaikų priežiūros užtikrinimo klausimo. Manome, kad grįžimą į darbo rinką labiau paskatintų ankstyvojo ugdymo įstaigų tinklo vaikams nuo vienerių iki trejų metų plėtimas, nes galimybių palikti vaikus minėtose įstaigose trūkumas yra viena iš tų priežasčių, dėl ko pasirenkamas ilgesnis vaikų priežiūros atostogų laikotarpis.

Įgyvendinant siūlomas Projekto nuostatas, tikėtina, mažėtų produktyvumas, nes vietoj viešojo sektoriaus darbuotojo, kuris galėtų dirbti pilnai penkias dienas, būtų dirbama tik keturias. Atitinkamai susidarytų papildomas darbo krūvis kitiems viešojo sektoriaus darbuotojams, atsirastų papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis pavadavimams skirti. *Siūlytume įvertinti viešojo sektoriaus našumą ir esamus resursus, ypač lyginant su kitomis valstybėmis.*

Pažymime, kad siūlomos iniciatyvos įgyvendinimas gali neigiamai paveikti dalį visuomenės, nes, manytina, šiuo atveju būtų suteikiamos privilegijos dėl socialinės padėties, o Konstitucija nesaugo ir negina tokių asmens įgytų teisių, kurios savo turiniu yra privilegijos; privilegijų gynimas ir apsauga reikštų, kad yra pažeidžiami konstituciniai asmenų lygiateisiškumo, teisingumo principai, Konstitucijoje įtvirtintas darnios visuomenės imperatyvas, taigi ir konstitucinis teisinės valstybės principas (KT 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. liepos 5 d. nutarimai, 2010 m. liepos 2 d. sprendimas).

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103 Vilnius
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Tarptautinių prekybos rūmų ICC oficialus atstovas
www.iccwbo.org

Be to, būtų didinama takoskyra tarp viešojo ir privataus sektorių, kurie nors turi esminių skirtumų ir tarpusavyje negali konkuruoti, tačiau neturėtų dar labiau atitolti per siūlomas įgyvendinti papildomas privilegijas.

Norime atkreipti dėmesį į tai, kad nepritariame Seimo narių Pasiūlymui, kuriuo, siekiant užtikrinti Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintą asmenų lygiateisiškumo principą, stiprinant visų šeimų padėtį, nepriklausomai nuo darbovietės, bei sklandų tėvų (įtėvių) įsiliejimą į darbo rinką po vaiko priežiūros atostogų, siūloma išplėsti teisinį reguliavimą ne tik viešojo, bet ir privataus sektoriaus darbuotojų atžvilgiu ir Projekte numatytas garantijas taikyti nediferencijuotai. Pažymime, kad privačiame sektoriuje darbo laiko normos sutrumpinimas generuotų papildomus kaštus privačiam subjektui. Atsižvelgiant į tai, kad Seimo narių Pasiūlyme nenumatomas valstybės kompensavimas darbdaviams tokių dienų, už kurias darbuotojams būtų mokamas pilnas atlyginimas (per mėnesį susidarytų keturios darbo dienos), nepritariame tokiai iniciatyvai kaip ir bet kokiam papildomų poilsio dienų išplėtimui, dėl kurio ne kartą pasisakėme atkreipdami dėmesį, kad būtina peržiūrėti ir realiai įvertinti, koks yra bendras tokio pobūdžio dienų skaičius, kaštai, kokią praktiką taiko kitos ES šalys. Kartu sutinkame ir siūlome kartu peržiūrėti šiuo metu taikomas garantijas tėvams, auginantiems vaikus, kurios neskatina tėvų grįžti į rinką, bei tuo pačiu spręsti ir kitų darbuotojų, nepriklausomai nuo jų šeiminių padėties ir vaikų skaičiaus, socialines garantijas. Manome, kad būtų tikslinga keisti vadinamą „mamadienių“ sistemą, kuri iš esmės yra orientuota į didesnę dirbančių tėvų poilsį, bet ne į vaiko priežiūrą.

Manome, kad ir dabar Darbo kodeksas lanksčiai leidžia tėvams susitarti dėl individualaus darbo grafiko, darbo nuotoliniu būdu bei papildomo poilsio laiko. Siūlome aktyviau remti socialinį dialogą ir leisti šalis kolektyvinėse sutartyse tartis dėl geresnių ar kitokių, nei Darbo kodeksas nustato, darbo sąlygų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlome prieš priimant sprendimus įvertinti, ar siūlymų įgyvendinimas nepriešins visuomenės dalies dėl numatomų privilegijų skyrimo ir duos daugiau teigiamo rezultato, nei sukurs neigiamų pasekmių.

Tuo pačiu atkreipiame dėmesį ir maloniai prašome užtikrinti vienodus standartus, kviečiant ar informuojant socialinius partnerius apie vykstančius komiteto posėdžius. Būtume dėkingi, kad informacija pasiektų visas nacionalines asociacijas ir profesines sąjungas, kai svarstomi klausimai, susiję su darbuotojų darbo sąlygomis.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas. Akvilė Razumienė, el.p.: akvile@lvk.lt, tel. +370 5 212 1111